



8

**MYTHES OVER DE
BELGISCHE WET
“CONTRACT VOOR
SEKSWERK”¹**

1. PROSTITUTIE WERD IN BELGIË GEDECriminalISEERD IN 2022

FOUT: Zelfs vóór 2022 was prostitutie niet strafbaar. Het Wetboek van Strafrecht verbood wel het uitlokken van prostitutie, d.w.z. het exploiteren van de prostitutie van een ander persoon, in welke vorm dan ook. Met de hervorming van het Wetboek van Strafrecht in 2022² is het prostitueren gedecriminaliseerd, aangezien het nu mogelijk is om winst te maken uit de prostitutie van een ander persoon, behalve in gevallen van “abnormaal voordeel”. De wet “contract voor sekswerk” van 2024 ging nog een stap verder en creëerde het statuut van werknemer en werkgever in de prostitutie: pooiers die werken volgens het contract waarin deze wet voorziet kunnen niet langer worden vervolgd omdat ze nu als zelfstandige werkgevers worden beschouwd.

Daarnaast werd tot 2022 tippelen in het wetboek van strafrecht gedefinieerd als “het uitlokken van een persoon tot losbandigheid [...] op een openbare plaats [...] door woorden, gebaren of tekens”; en gemeentelijke verordeningen³ in bepaalde districten maakten het een strafbaar feit om te onderhandelen over de aankoop van seksuele handelingen. De wisselwerking tussen deze gemeentelijke verordeningen en het Wetboek van Strafrecht kan juridisch problematisch zijn, waardoor de Raad van State soms bepaalde artikelen⁴ heeft moeten vernietigen en deze verordeningen in de praktijk niet systematisch worden toegepast.

2. DE BELGISCHE WET “CONTRACT VOOR SEKSWERK” IS EEN WERELDPREMIER

FOUT: Sinds enkele jaren kunnen pooiers in Nederland en Duitsland legaal mensen inhuren om als geprostitueerd persoon te werken. Ook Nieuw-Zeeland heeft ook een specifieke regelgeving over arbeidscontracten voor prostitutie. De wetwijzigingen in Duitsland en Nederland hebben al nefaste gevolgen⁵ gehad die blijkbaar niet geanalyseerd of in aanmerking genomen werden door de Belgische wetgever voor de goedkeuring van de wet.

3. VÓÓR DE WET ‘SEKSWERKCONTRACT’ KONDEN GEPROSTITUEERDE PERSONEN NIET LEGAAL WERKEN EN KONDEN ZE GEEN AANSPRAAK MAKEN OP SOCIALE VOORZIENINGEN

FOUT: Vóór deze wet konden geprostitueerde personen al genieten van het zelfstandigenstatuut⁶ en hadden ze als zodanig alle sociale rechten die bij dit statuut horen: zwangerschapsverlof, pensioen, uitkering bij arbeidsongeschiktheid, kinderbijslag.⁷ Sociale zekerheid wordt niet ‘aangeboden’ aan de betrokkenen. Een werknemer of zelfstandige heeft er recht op omdat hij belasting betaalt. Voor geprostitueerde personen betekenen deze belastingen echter dat ze een bijzonder

hoog aantal seksuele handelingen moeten verrichten voor ze er effectief iets aan verdienen.

4. DE WET “SEKSWERKCONTRACT” GEEFT GEPROSTITUEERDE PERSONEN DE MOGELIJKHEID OM TE WEIGEREN SEKSUELE HANDELINGEN TE VERRICHTEN DIE ZE NIET WILLEN DOEN

FOUT: In theorie, volgens de tekst van de wet, kan een geprostitueerd persoon op elk moment weigeren om seksuele handelingen uit te voeren. Als ze meer dan tien handelingen in een periode van zes maanden weigeren, kunnen zowel de geprostitueerd persoon als de pooier/“werkgever” de tussenkomst van een door de koning aangewezen dienst vragen, die zal onderzoeken of de “werkgever” de regels inzake welzijn op het werk naleeft.

Over het algemeen heeft het arbeidsrecht tot doel werknemers te beschermen tegen de onevenwichtige relatie met de werkgever die het gevolg is van de extreme afhankelijkheid van de werknemer van zijn of haar baan.

De volgende redenen suggereren echter dat het in de praktijk niet mogelijk zal zijn om het weigeringsrecht te implementeren:

a) **Het is zeer waarschijnlijk dat de geprostitueerd persoon onder druk zal worden gezet om weigeringen van seksuele handelingen te vermijden**, vooral omdat de pooier/“werkgever” sociale premies zal moeten betalen voor de werknemer in kwestie, wat betekent dat de geprostitueerd persoon pas “winstgevend” voor hen zal zijn na het verrichten van een aanzienlijk aantal ‘diensten’. In de prostitutie is het onevenwicht tussen “werknemer” en “werkgever” extra groot, omdat geprostitueerde personen vaak nog andere kwetsbaarheidsfactoren hebben, zoals economische tegenspoed (bijv. alleenstaande moeders met afhankelijke kinderen), problemen bij het vinden van ander werk vanwege een slechte beheersing van de lokale talen, het ontbreken van geldige verblijfsdocumenten, enz.⁸

b) **Het cijfer van tien weigeringen staat los van de realiteit van prostitutie**. Het is heel normaal dat geprostitueerde personen seks moeten weigeren, vooral omdat ze gemiddeld minstens één keer per dag gevraagd worden om onveilige seks (zonder condoom)⁹ te verrichten. Het aantal van tien weigeringen kan gemakkelijk bereikt worden binnen een paar dagen. Bovendien **kan de onduidelijkheid in de wet over de precieze gevolgen van de tussenkomst** van de dienst van de koning voor de geprostitueerd persoon/“werknemer” tot gevolg hebben dat de geprostitueerde personen zich niet melden, omdat ze bang kunnen zijn dat de activering van deze dienst hun baan in gevaar zal brengen.

5. DE MEERDERHEID VAN DE GEPROSTITUEERDE PERSONEN VERWELKOMT DE INWERKINGSTREDING VAN DE WET 'SEKSWERKCONTRACT'

FOUT: De geprostitueerde personen die door de media geïnterviewd worden, zijn voornamelijk Belgen die soms de mogelijkheid hebben om een ander inkomen te verdienen. Deze mensen zijn echter sterk in de minderheid in de prostitutie.¹⁰ In België zijn naar schatting 90% van de geprostitueerde personen buitenlanders en 80% zijn slachtoffers van mensenhandel.¹¹ Wat hen in de prostitutie drijft, is economische tegenspoed, en wat de meesten van hen willen, is uit de prostitutie geraken. Aangezien de relatie van ondergeschiktheid een kenmerk is van de arbeidsovereenkomst, kan dit tot gevolg hebben dat de dwang die de pooier op hen uitoefent, geformaliseerd wordt. De onzekerheid van deze mensen weerhoudt hen ervan om in het openbaar te getuigen. In Duitsland, waar prostitutie al meer dan 20 jaar onder een arbeidscontract in loondienst valt, maakt slechts een minderheid (naar schatting 10%) van de geprostitueerde personen gebruik van dit statuut.¹²

6. DOOR PROSTITUTIE DE STATUS VAN EEN VOLWAARDIGE BAAN TE GEVEN, VERDWIJNT HET STIGMA DAT AAN GEPROSTITUEERDE PERSONEN KLEEF, VOORAL ALS HET GAAT OM HET MELDEN VAN MISHANDELING TIJDENS HET WERK

FOUT: De wet beperkt zich tot arbeidsrecht en voorziet niet specifiek in toegang tot de rechter. Helaas gaat het stigma dat aan geprostitueerde personen kleef ver terug en is het diep geworteld in de samenleving, ook in landen die deze wetswijziging al decennia geleden hebben ingevoerd. Het is dan ook zeer onwaarschijnlijk dat het statuut van geprostitueerde personen dit zal kunnen overwinnen. Dat prostitutie in België in de feiten niet bestraft werd – zelfs vóór de wetten van 2022 en 2024 – heeft niet kunnen verhinderen dat geprostitueerde personen tot op heden worden gestigmatiseerd, zoals blijkt uit het aannemen van gemeentelijke verordeningen tegen hen (zie mythe nr. 1), vaak na klachten van buurtbewoners, of het feit dat de politie zich vaak weinig aantrekt van klachten van geprostitueerde personen.

7. DE WET "CONTRACT VOOR SEKSWERK" KOMT TEGEMOET AAN DE BEHOEFTE VAN GEPROSTITUEERDE PERSONEN

FOUT: Deze mensen lijden vaak aan dakloosheid, posttraumatische stress, extreme financiële onzekerheid en verschillende vormen van geweld.¹³ Als migranten hebben ze vaak papieren nodig om in het land te mogen blijven en werken. De wet doet niets om deze problemen aan te pakken. De verenigingen die op dit gebied actief zijn, horen dat de overgrote meerderheid van de betrokken

personen een duidelijke wens heeft om uit deze situatie te geraken, die vaak gewelddadig en onverkozen is, in plaats van de omstandigheden van hun prostitutie aan te passen, maar de wet voorziet niet in deze situatie: geen financiële steun, geen toegang tot veilige huisvesting, geen verblijfsvergunning en geen zorg voor de mogelijke nawerkingen van prostitutie.

8. HET INTERNATIONAAL RECHT MOEDIGT STATEN AAN OM EEN WETTELIJK KADER AAN TE NEMEN DAT PROSTITUTIE ALS VOLWAARDIG WERK ERKENT

FOUT: Het internationaal recht vereist dat staten de uitbuiting van prostitutie strafbaar stellen en het feit dat mensen instemmen met het hebben van een pooier is irrelevant omdat prostitutie intrinsiek een aanslag is op het fundamentele recht op fysieke en psychologische integriteit.

Artikel 1 van het **Verdrag van de Verenigde Naties van 1949 tot bestrijding van mensenhandel en de exploitatie van de prostitutie van anderen**, dat in 1965 door België werd ondertekend en geratificeerd, verplicht de staten om: "een ieder te straffen die, teneinde de hartstochten van anderen te bevredigen :

- 1) een andere persoon aanwerft, verleidt of meeneemt met het oog op prostitutie, zelfs als die persoon daarmee instemt;
- 2) de prostitutie van een andere persoon uitbuit, zelfs als die persoon daarmee instemt"¹⁴

Artikel 6 van het **Verdrag van de Verenigde Naties inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen**, dat door België in 1985 werd geratificeerd, verplicht staten om alle passende maatregelen te nemen om "alle vormen van vrouwenhandel en uitbuiting van prostitutie van vrouwen te bestrijden".¹⁵

België heeft deze verdragen ondertekend en geratificeerd en is daarom verplicht ze toe te passen. Met de wet van 2024 schendt België deze normen van internationaal recht.¹⁶



isala, opgericht in 2013, is een Belgische vereniging die zich inzet voor mensen in de prostitutie en vecht tegen het systeem dat hen uitbuit. De vereniging, gedragen door geëngageerde vrijwilligers, gaat de straat op om mensen in de prostitutie te ontmoeten en hen onvoorwaardelijke steun te bieden gericht op het verkrijgen van autonomie. Dit door een integraal programma voor te stellen om de prostitutie te verlaten, dat tegemoetkomt aan de essentiële en langetermijnbehoeften van de betrokkenen.

isala vzw

Grootgodshuisstraat 7, 1000 Brussel

Contact: info@isalaasbl.be

www.isalaasbl.be



1. [Wet van 3 mei 2024 houdende bepalingen over sekswerk in arbeidsovereenkomsten](#), in dit document "sekswerkovereenkomst" genoemd.
2. isala's analyse van januari 2023 van de "Hervorming van het Wetboek van Strafrecht op seksuele misdrijven: wat is nieuw voor prostitutie".
3. [Reglement ter bestrijding van de overlast in de wijk Alhambra en omgeving van de Stad Brussel van 8 mei 2017](#).
4. [Beslissing van de Raad van State nr. 234.152 van 16 maart 2016](#).
5. Studie van het Europees Parlement van 27 juli 2021: "The differing EU Member States' regulations on prostitution and their cross-border implications on women's rights". Dit werd ook opgemerkt door de Belgische Raad voor Gelijke Kansen tussen Mannen en Vrouwen in zijn [advies 156 van 10 december 2020](#) over de sociale rechten van geprostitueerde personen.
6. In België oefent een zelfstandige een winstgevende beroepsactiviteit uit die niet verbonden is aan een werkgever door een arbeidsovereenkomst. De zelfstandige is in zekere zin eigen baas. De zelfstandige wordt ook als zelfstandige beschouwd voor de sociale zekerheid.
7. Acerta: Wat is het verschil tussen zelfstandige en werknemer zijn?
8. P. Govers, G. Absil, [Prostitutie, relaties van onderdrukking en agency. Verkennende enquête over prostitutie](#), Fédération Wallonie Bruxelles, Ministère de la Communauté française, Direction de l'Égalité des Chances, maart 2016.
9. Informatie gerapporteerd door mensen die ondersteund worden door isala en overlevenden van prostitutie.
10. Hierop heeft ook opgemerkt door de Belgische Raad voor Gelijke Kansen tussen Mannen en Vrouwen in zijn [advies 156 van 10 december 2020](#) over de sociale rechten van geprostitueerde personen.
11. [Vivre Ensemble, Analyses 2014_02](#), met de steun van de Fédération Wallonie-Bruxelles.
12. [Duits Federaal Bureau voor de Statistiek](#).
13. Farley, M., Cotton, A., Lynne, J., Zumbek, S., Spiwak, F., Reyes, M. E., Sezgin, U. (2004). [Prostitution and Trafficking in Nine Countries: An Update on Violence and Posttraumatic Stress Disorder](#). *Journal of Trauma Practice*, 2(3-4), 33-74.
14. Verenigde Naties, [Verdrag tot bestrijding van mensenhandel en exploitatie van de prostitutie van anderen](#), New York, 21 maart 1950.
15. Verenigde Naties, [Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen](#), New York, 18 december 1979.
16. Zie [advies 156 van 10 december 2020](#) over de sociale rechten van prostituees, uitgebracht door de Belgische Raad voor gelijke kansen tussen mannen en vrouwen.